

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 6 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 21.— Kr. za inozemstvo 15.20 Kr
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Napad na Halfar na Malti

Zmernejše topniško delovanje na egiptskem bojišču

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 23. septembra naslednje 849. vojno poročilo:

Zmernejše topniško delovanje na egiptskem bojišču.

V bojih v zraku so nemški lovci sestrelili dve britanski letali in sicer eno v zraku nad Afriko, drugo pa nad Kreta.

V Bengaziju je sovražnik letalski napad povzročil nekaj škode in nekaj žrtev.

Oddelki naših strmoglavnih letal so z rusilnimi in zažigalnimi bombami napadli letališče Halfar.

Z vojnih operacij včerajšnjega dne se eno naše letalo ni vrnilo.

Področje vojnih nastopov, 23. sept. s. Zadnje noči so italijanski bombniki in strmoglavci napadli s težkimi bombami letališče Halfar na otoku Malti. Protiletalska obramba je bila slaba. Cilji so bili doseženi in vsa letala so se vrnila.

Hitler odlikoval generala Longa

Operacijsko področje, 23. sept. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani). Posebni Hitlerjev odposlanec je danes izročil ob resnobni svečanosti divizijskemu generalu letalstva Ussu Longu železni križ prvega reda za zasluge pri sodelovanju v skupni borbi z nemškimi letalstvom proti sovražniku v vzhodnem Sredozemskem morju.

Pomen zmage pri Džalu

Rim, 23. sept. s. V zvezi z bitko pri Džalu piše dopisnik »Messaggera« iz Severne Afrike, da se odigrava v Afriki vojni nastopi na treh važnih bojiščih, to je pri El Alameinu, na morju in v puščavi. Bojišče v puščavi se opira na z-

Junaške borbe črnih srajc ob Donu

S fronte ob Donu, 23. sept. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani). Tisočeno je v zadnjih tednih neprestano pošiljal ogromne množice orožja in ljudi, zlasti pa tankov v stalingrajski odsek. Skrajni napor je bil usmerjen proti železnemu obroču, ki je odrezal pas Don — Volga od severa. Zavezniki sile niso samo vzdržale neprestane napade rdečih, temveč so še pridobile na terenu.

Spričo nemožnosti, da bi osvobodil Stalingrad, je sovražnik poizkušal zopet izstiliti prehod skozi postrojitve italijanske armade. Ko je naletel na skrajno trden zid na desnem krilu naše armade, ki je vzdržala ponovne napade od 17. avgusta na-

lenice Džalo, Džarabub, Siwa in Bahirja. Treba je pogledati na zemljevid, pa se vidi, da so te zelenice važne, ker ščitijo naše desno krilo v Cirenajki in Egiptu, zlasti kar se tiče zvez z zaledjem. Naravno je, da je sovražnik skušal napasti ta izredno delikatni odsek.

Nato dopisnik popisuje napade italijanskega letalstva na sovražne sile ob zori dne 16. septembra ter izjavlja, da je prišlo na bojišče tudi nemško letalstvo, ki je silovito bombardiralo sovražnika, ki se je skušal skrivati pod palmami. Italijanski letalci, ki so se udeležili bojev pri Džalu, so isti, ki so preprečili podoben sovražni poskus od Bengazija.

Londonske zadrege

Rim, 23. sept. s. Po preteku določenega časa, po svoji običajni metodi, govori London zdaj o tem, kar se je zgodilo v zelenici Džalu. Govori naravno zaradi tega, ker so zelo jasno govorila dejstva, ki jih je javilo poročilo italijanskega Glavnega stana št. 848. London je s svojim poročilom javil, da so angleške sile v noči od 15. na 16. september zasedle Džalo in se nato vrnile na svoja oporišča. Poročilo dodaja, da so bile z operacijami, ki so trajale več dni, zadane sovražni garniziji znatne izgube. Nedvomno so Angleži izgubili sleherni občutek za razliko, kaj je zavzel je postojanke in kaj je poraz, kakor se je v ostalem ugotovilo tudi pri Dieppu in pri Tobruku. Da so bili Angleži tepeni, priznava »Times«, ki ne ve ali pa se dela, kakor da ne ve nič o uradnem poročilu in brez nadaljnega trdi, da incidenta, katerega omenja Italijani, sploh ni bilo. Očitno je, da bi bil »Times« soglasen z uradnim poročilom, če bi Angleži zavzeli Džalo, namesto da so doživeli poraz.

prej, je sovražnik usmeril svoje poizkuse in napore proti levemu krilu. Ob zaščiti noči in gozdnatega terena so Rusi spravili znatne sile proti našim črtam in so ob prvih jutrnjih urah dne 11. septembra silovito napadle. Naše čete so vzdržale vslovo napade ter so odgovorile z zmagovitimi protinapadi. V jutru dne 12. septembra je bil položaj zopet vzpostavljen in sovražnik pognan nazaj v izhodiščne postojanke. Drugo jutro je bil sovražnik silovito napaden in odbit onstran Dona.

Odločna akcija naših pešakov je bila nad vsako pohvalo in izkazala so se v teh akcijah zlasti Črne srajce skupine »23. marce«, ki so se odlično borile.

Italijansko-rumunsko zavezništvo

Bukarešta, 23. sept. s. Listi objavljajo s poudarkom poročila o obedi, ki ga je zupan v Bukarešti priredil za delegacijo italijanskih in nemških invalidov, ter podčrtavajo prisrčne izjave prijateljstva, ki sta jih ob tej priložnosti izrekli šef italijanske delegacije in zupan. List »Viata« trdi, da je bil največji triumf Rumunije v sedanji vojni to, da si je zopet pridobila spoštovanje in ljubezen Italije. List »Curentul« izjavlja, da so rane iz skupne svete borbe zopet zvezale Italijane in Rumune.

Dr. Goebbels o vojnih ciljih

Berlin, 24. sept. s. Prihodnja številka znanega velikega tednika »Das Reich« bo objavila članek nemškega propagandnega ministra dr. Goebbelsa. Ta članek bo prvi nemški prispevek k debati o vojnih ciljih. Dr. Goebbels proučuje predvsem problem, kakšni bodo po nemškem mnenju bodoči odnosi med narodi. Dr. Goebbels je zadržal, da je Nemčija vodila in vodi vojno brez slehernega čuta masčevanja, kajti tudi v vojni čuti bodočo odgovornost miru in ne pozablja, da bodo morali narodi tudi po tej drami živeti drug ob drugem. Zato se vadijo in se morajo voditi vse vojne akcije z zavestjo svojega globokega pomena glede na končni cilj in tako, da ustvarjajo pogoje za ustanovitev novega reda v obstoju teh narodov.

Rumunski obisk pri Ribbentropu

Z vzhodne fronte, 23. sept. s. Na povabilo von Ribbentropa se je 22. in 23. sept. mudil v stanu nemškega zunanjega ministra podpredsednik ministrskega sveta zavezniške kraljevine Rumunije Mihael Antonescu. V spremstvu podpredsednika so bili generalni tajnik rumunskega zunanjega ministrstva, polnomočni minister Davidescu Jonescu, polkovnik Davidescu ter polnomočni nemški minister v Bukarešti von Killingen in polnomočni minister Neubacher. Obiska se je udeležil tudi letalski ataše general Gertenberger.

Razgovori med nemškim zunanjim ministrom in podpredsednikom ministrskega sveta Mihaelom Antonescom, ki so se tikali splošnega političnega stanja in vprašanj skupnih interesov, so potekali v duhu prišrčnega soglasja in zvestega bratstva v orožju obeh narodov.

Papen pri Horthyju

Budimpešta, 23. sept. s. Regent Horthy je v kraljevi palači sprejel nemškega veleposlanika v Ankari von Papena in ga je potem pridržal pri obedi.

Nemško odlikovanje madžarskega poveljnika

Budimpešta, 23. sept. s. Hitler je poslal poveljnika na vzhodni fronti operirajočih madžarskih čet armadnemu generalu Janjnyu, ki si zdravi v bolnici rane, pridobljene v borbi, železni križ prvega razreda.

Kodanj, 23. sept. s. Med Dansko in Norveško je bila podpisana nova trgovinska pogodba za sedem mesecev. Danska bo izvažala sladkor, stroje in zdravila, uvažala pa papir in grojila.

Buenos Aires, 23. sept. s. Hud požar je nastal v gledališču Ateneo. Ogenj je popolnoma uničil oder in večji del kulise dramatične skupine, ki je gostovala v gledališču. Človeških žrtev ni bilo.

Novi uspehi v osrčju Stalingrada

Nadalnje prodiranje na Kavkazu — Napadalne akcije na srednjem in severnem delu vzhodne fronte

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 23. sept. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na področju Kavkaza so se nadaljevali naši napadi kljub močni sovražnikovi obrambi. Pred nekim kavkaškim pristaniščem sta bila z bombnim zadetkom poškodovana plavajoči dok in tovarna ladja srednje velikosti.

Boji za Stalingrad in okrog njega se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo. V središču mesta je bil kljub hudi nasprotni obrambi zavzet nadaljnji teren. Sovražnikovi protinapadi so se izjalovili.

Severnozapadno od Voroneža je izgubil sovražnik v hudih obrambnih borbah 25 tankov.

V srednjem in severnem odseku fronte so se uspešno nadaljevale lastne krajevne napadalne akcije. Močni letalski oddelki so podnevi in ponoči z uničujočim učinkom obmetavali z bombami skladišča rezerv in železniške zveze okrog Rjeva.

Ob obali Ribiškega polotoka so močni oddelki bojnih letal napadli važno sovjetsko oporišče. V letalskih bojih so nemški in finski lovci na visokem severu brez lastnih izgub sestrelili 19 sovražnih letal.

Ob obali Rokavskega preliva so bila med poletih slabih angleških sil sestreljena 4 sovražna letala.

V južni Angliji so obmetavala podnevi lahka nemška bojna letala z bombami težkega kalibra vojaške važne cilje. Pri Dovru so bili sestreljeni trije zaporni baloni.

talstvo se udeležuje z odličnimi uspehi. Omenja se, da so boljševiki v zadnjih 24 urah z večjo silovitostjo napadli v množicah nekatere nemške postojanke, zlasti pri Voronežu in Rjevu. Nemški odpor pa je povsod tako skrajno trden, da se sovražni napadi izjalovljajo vedno z najbolj strašnimi izgubami.

Razstreljeni sovjetski municijski vlaki

Berlin, 23. sept. s. Iz vojaškega vira se doznavajo, da je eskadra nemških bojnih letal pretekli dni na oboroženem izvidniškem letu nad sovražnim zaledjem južno od Ledoškega jezera izsledila več tovornih vlakov, ki so stali na neki majhni postaji. V strmoglavnem napadu so »Ju 88« zadeli z več bombami velikega kalibra s strelivom natovorene vagoni, ki so eksplodirali. Še kasno popoldne je bilo videti požare, ki so jih povzročile številne eksplozije. Napad je bil izveden tako iznenada, da so nemška letala lahko odvrгла svoje bombe in se vrnila, preden je sovražna obramba stopila v akcijo.

„Kje so Angleži?“

Lizbona, 23. sept. s. V dopisu Ilje Ehrenburga iz Moskve piše »New Chronicle«: Ruski oficirji in vojski se vprašujejo: Kje je druga fronta? Kaj čakajo, da jo ne začno? Ali so se odločili za borbo ali ne?

Angleži so začeli izdajati revijo v ruščini z naslovom »Naš angleški zaveznik«. Ruski vojski, ki gledajo slike angleških vojakov, ki se vežbajo, se vprašujejo, na kaj čakajo. Ruska vojska pričakuje od svojih zaveznikov drznih vojaških operacij. Pošiljanje streliva ne more nadomestiti izostale odprave druge fronte. Če Angleži nimajo zadosti ladij za prevoz svojih vojakov preko Kanala, kje bodo našli ladje za dobavljanje orožja samo majhnemu delu rdečih vojske, ki jo tvorijo milijoni mož. Iz tega razloga je neki ruski poročnik, ko je gledal revijo »Naš angleški zaveznik«, dejal: Gre za uganko: kje je naš angleški zaveznik? Churchill je rekel: Danes je 8. september. Ali te besede pomenijo, da so naši zavezniki položili vse svoje nade na vreme? Toda Kavkaz ni Sibirija. Njegova klima je takšna, kakor na francoski divier.

Willkie ne more do Stalina

Rim, 23. sept. s. Wendel Willkie, ki se nahaja že nekaj dni v Moskvi in ki bi moral izročiti Stalinu neko poslanico predsednika Roosevelta, se vedno čaka na sprejem pri rdečem diktatorju, toda datum avdience še ni bil določen. Kljub temu je bilo odkrito, da naj bi se z razgovori posebnega Rooseveltovega odposlanca v Moskvi pojasnili nesporazumi med Rusijo in Američani, katerih sestanek med Churchillom in Stalinom ni mogel docela odstraniti. Willkie se je doslej razgovarjal samo z Molotovom in z nekaterimi zastopniki vojaških oblasti. Izjavil je, da je zaljubljen v razgovore, ki jih je označil za »zelo razjasnilne«. Čaka pa še, da bo sprejet pri Stalinu. Rusi pa, ki poznajo slabo stran Američanov, razkazujejo gostu mesto in ne zanemarijajo zabavišč, upajoč da Rooseveltov odposlanec med plesalkami in godbami ne bo preveč občutil teže dolgega čakanja.

Indijski uporniki ogražajo železnice

Neprestani atentati in demonstracije v Bombaju

Bombaj, 23. sept. s. V odseku drugega razreda vlaka iz Nabadia v Bombaj je eksplodirala bomba, ki je razdejala vagon. 24 potnikov je bilo ubitih in 130 ranjenih. Truplo nekega zavirača, ki je bil tedaj v vagonu, so našli strašno razsajeno 500 metrov od vlaka. Iz Bombaya so poslali rešilni vlak z zdravniki, bolničarji in policijskimi agenti. Verjetno je, da se atentator nahaja tudi med žrtvami.

Ponavljajoči se atentati na proge in vlake povzročajo velike skrbi angleškim oblastem. Po posebnih ukrepih so vse postaje zasedle čete, patrulje pa nadzorujejo mostove in prelaze ter glavne črte ter imajo ukaz brez obvestila na vsakogar streljati, ki se približa.

V neko strašno na periferiji Bombaya je bila tudi vržena bomba, ki je porušila del poslopja. Ubiti so bili neki inspektor, dva aspiranta in štirje agenti. Ranjenih pa kakih 12 oseb, med njimi dva angleška oficirja, ki sta bila ob eksploziji v stražnici. Oblasti iščejo vneto dva Indijca, ki sta šla mimo stražnice, ko se je dogodil atentat in sta pobegnila, ko so za njima streljali iz revolverjev.

V središču Bombaya je bila velika protiangelska demonstracija, katero je policija razgnala. V Madrasu in v Maduri so še vedno vse tovarne zaprte zaradi pomanjkanja osebja. Globe za skupno vsoto 5000 rupij so bile naložene nekaterim okrožjem v Združenih pokrajinah. V okrožju Purri je bil ubit neki poveljnik pokrajinske vlade, ki je ob spremstvu številnih agentov izterjal globlo 15.000 rupij. Ranjeni so bili tudi štirje agenti in 12 Indijcev.

Bangkok, 24. sept. s. Podpoveljnik angleških čet v Indiji sir Allam Hartley je odgovoril na nekatera vprašanja državnega sveta in izjavil, da je bilo v operacijah proti Hursom ubitih 45 ranjenih pa 30 oseb. Od zajetih patriotov je bilo 50 obojenih in 3000 obojenih. Vrhovni poveljnik angleških sil gotovo ni bil zadovoljen z delom svojega po činu podrejenega, ker je izjavil, da so angleške čete kljub moderni opremljeni zadale Hursom samo lahke izgube. Sir Allam Hartley, podpoveljnik, je odgovoril, da se operacije nadaljujejo in da mu bo njegov predstojnik lahko dal primerne ukaze, da se izvede večje klanje Hursov, ki so krivi samo, da se bore za svobodo neodvisne svoje države.

Letošnja bilanca pridelovalca v mestu

Glavno delo je končano, večina pridelkov pospravljenih z meščanskimi njivic in zdaj sklepamo račune o letošnjem kmetovanju

Ljubljana, 24. septembra. Meščanski priložnostni kmetje ali, kakor je že treba imenovati ljubitelje lopate, pridelovalce površine za svoje potrebe, so bili vse leto v zvezi z javnostjo; časopisje je poskrbelo, da ste vedno vedeli, kako obračajo meščani zemljo na svojih improviziranih njivah, kaj sade, kako sodijo o prihodnjem pridelku in po katerih navodilih naj delajo, da bo kaj uspeha. Pridelovalci so si pa tudi jemali k srcu vse, kar so slišali in čitali v obdelovanju zemlje. Seveda so se pa najraje ravnali po svojih »izkušnjah«, kajti sleherni je odkril v sebi kmeta ali vsaj zakopan talent kmetijskega strokovnjaka. Mnogi so se pomilovalno posmehovali vsem navodilom, kako je treba obdelovati zemljo, kaj kaže pridelovati, kdaj bi naj sejali, kako bi naj delali in gnojili. Vse so vedeli sami najbolje. Nekateri so se celo sklicevali, češ, saj to ve vsak kmet, pa bi jaz ne vedel, ki sem vendar raztrgal toliko hlače v solah! Zadnje čase pa ne slišimo več toliko o delu na meščanskih, improviziranih njivah, ko bi nas najbolj zanimalo, kakšne uspehe so imeli letošnji ali, če hočete, enoletni meščanski kmetje. Prav zdaj bi bilo treba delati bilanco o letošnjem obdelovanju zemlje, ko so številni pridelki že pospravljeni in ko ne bo mnogo več zraslo. Zdi se pa, da so tudi meščani postali kmetje v tem pogledu, ker jeseni najraje tožijo, da je bila letina slaba.

Kakšna je bila v resnici letina na vrtovih in njivah naših malih obdelovalcev zemlje? Predvsem bi nas zanimalo, kako je obrodil krompir. Kako je bilo z zelenjadstvom in tako važno. Obdelovalci so si tudi prizadevali pridelati čim več krompirja in sočivja. Menda je bilo tudi zaradi tega letos tako izredno zanimanje za zelenjavo na živilskem trgu, ker so mnogi meščani porabili mnogo raje za pridelovanje fižola in krompirja kakor za zelenjavo. Sicer so pa letos tudi zelenjadarji upoštevali bolj sočivje. Da so letos meščani sadili nenavadno mnogo fižola, se je pokazalo spomladi, ko je bilo tako živahno povpraševanje po prekajih in semenskem fižolu. Precej fižola in krompirja so meščani sadili že v prejšnjih dveh letih, a letos je bil najbrž dosežen rekord. Ni pa ugotovljeno dovolj natančno, kako velika je bila skupna površina zemlje za fižol in krompir kakor tudi ne, koliko ledin je bilo obdelanih letos.

Prav zaradi tega, ker so meščani na isti zemlji pridelovali že prejšnja leta fižol in krompir in ker jim je zelo primanjlovalo gnojila, letina ni bila tako dobra kakor so pričakovali mnogi pridelovalci. Nekateri pravijo, da letos niso pridelali več krompirja kakor lani, ko je bila letina slaba. V splošnem, če se ne oziramo le na male meščanske pridelovalce, je pa

bila letošnja letina za krompir boljša od lanske. Krompir je precej obrodil in bil je debel. Seveda pa ni mogel tako dobro obroditi v plitvo obdelani, izčrpani zemlji, kjer so ga meščanski pridelovalci sadili že lani in predlanskim. Čitali so sicer marsikaj o kolobarjenju, a vsega tega niso jemali dovolj resno. Gnojili so tudi le redki. Po večini so gnojili le z umetnimi gnojili. Vedeti pa bi morali, da sama gnojila, ko je zemlja preveč izčrpana, tudi ne morejo učinkovati in da vsako umetno gnojilo ni primerno za kakršne koli zemljo. Nekajkrat je bila že sročena zamisel, naj bi pridelovalci uvedli tkzv. zeleno gnojenje, če nimajo hlevskega gnojila. Z zelenim gnojenjem zemlja pridobi precej hranilnih snovi. Izkazalo se je že nekajkrat, da je krompir po zelenem gnojenju celo bolj obrodil kakor pod gnojenjem s hlevskim gnojem. Žal pa mnogi meščani ne vedo, kaj je zeleno gnojenje. Tudi letos so že zamudili pravi čas za zeleno gnojenje. Morali bi namreč na zemlji, ki bi jo porabili prihodnje leto, posejati rastline, ki poženo precej visoko. Jeseni je treba ta pridelek podorati ali podkopati. Pozimi rastline zgnojijo v zemlji in ji oddajo hranilne snovi, predvsem precej dušika. Zlasti dobro učinkuje zeleno gnojenje skupaj z umetnimi gnojili. Kje naj meščani dobe dovolj hlevskega gnojila? Zato bi bilo treba vsekakor potrebno upoštevati zeleno gnojenje in ga splošno priporočati.

Fižol je letos v začetku zelo dobro kazal in tu in tam je tudi dobro obrodil. Marsikje so pa napravile usi veliko škodo. Prejšnje tedne je napravila znatno škodo tudi suša. Kljub vsemu so pa mnogi pridelovalci zadovoljni z letošnjim pridelkom in sklenili so, da bodo prihodnje sadili še več fižola. Vedeti pa morajo, da je treba tudi fižolu gnojiti. Naj ne pričakujejo kaj prida pridelka, če tudi prihodnje leto ne bodo gnojili. Bolj bi morali biti tudi pripravljeni za zatiranje škodljivcev. Naj bi si ob pravem času pripravili potrebna sredstva, da bi jih ne začeli iskati šele, ko so rastline že napol uničene kakor letos.

Med glavne meščanske pridelke je treba prišteti tudi paradiznike. Omenimo jih pa naj zaradi tega, ker so tako dobro obrodili — kakor trde posamezni pridelovalci — kakor baje v zadnjih desetletjih se ne. Letošnje toplo vreme je izredno prišlo paradiznikom, ki marsikje še zore vedno, čeprav so navadno septembra začeli odpadati zeleni.

Našteti bi bilo treba še celo vrsto pridelkov ter presoditi, ali je bila letina dobra ali ne. Zdjaj pa naj ugotovimo le, da suša ni napravila v Ljubljani tako velike škode in da je bila letina v splošnem glede na vse pomanjkljivosti — dobra.

Cenik za zelenjavo in sadje št. 21 veljaven od 25. septembra 1942-XX

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcu. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po določeni ceni.

Prve številke pomenijo cene na debelo, druge pa cene na drobno za kilogram.

Cesen 8.10, 9.30; rdeča pesa 2.85, 3.45; kumare 2.45, 3.25; čebula 1.60, 2.—; solata glavna 3.30, 3.70; paprika zelena 4.10, 5.30; paradiznik 1.80, 2.30; špinaca 3.30, 4.30; zelena 4.10, 5.10; bučke 2.85, 3.65; pomaranče 7.50, 9.—; fige sveže 5.60, 6.60; limonice I. (15 cm obsega) 3.80, 4.85 (komad 0.50); jabolka I. (Zlata parmena 5.70, 6.70; hruske I. 4.85, 5.70; hruske II. 4.—, 4.60; breskve I. 5.40, 6.40; breske II. 5.—, 5.70; slive in češnje I. 4.30, 5.—; grozdje I. 6.—, 7.20; grozdje II. 5.—, 6.— lir.

Opombe:

1. Prva vrsta: zelenjava in sadje mora biti zdravo, sposobno za prevoz. Izločajo

se pridelki, ki so izobličeni, poškodovani, nagniti ali nezadostno sočnati.

2. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupecu račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci na zahtevo izdati tak račun.

3. Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja le za uvoženo blago. Razume se brez tare.

4. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika.

5. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisarijata.

6. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8, Sl. I. št. 8 od 28. januarja 1942-XX in ostalih zakonitih predpisih.

Ljubljana, 23. septembra 1942-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

izračunamo, da je vsakih 100 m pretekel v 16.76 sekunde. Danes večina srednje dobrih izvežanih lahkatletov preteče 100 m v 11 do 12 sekundah, ko dajo iz sebe vse. Navaden zemljan bo komaj pretekel 100 m v Haeggovem povprečnem času 16.76.

Haegg v nedeljo s svojim tekom na 5 km ni postavil samo enega, temveč kar dva svetovna rekorda. Sodniki in časomerilci so namreč stopali tudi njegov čas na 3 milje. Na tri milje je Haegg šele nedavno dosegel nov svetovni rekord v 13:35.4. Tokrat je pretekel tri milje v 13:32.4.

Zbor italijanskih, nemških in japonskih akademikov

Danes, jutri in v soboto 24., 25. in 26. septembra bo v Veneziji kulturno zborovanje italijanskih, nemških ter japonskih vseučiliščnikov, ki ga je organiziralo tajništvo G. U. F.-a. Osrednje vprašanje, o katerem bodo razpravljali na tem zborovanju, je fašistična, narodno socialistična in japonska univerzitetna mladina. Italijanski predavatelji bodo obravnavali organizacijsko izgradnjo organizacij G. U. F.-a ter njihovo funkcijo v življenju stranke in naroda, nadalje umetnostno usmerjenost fašistične univ. mladine ter njeno politično socialno usmerjenost. O istih vprašanjih, kolikor se nanašajo na nemško narodno socialistično ter japonsko vseučiliško mladino, bodo razpravljali nemški ter japonski predavatelji. Zborovanju predseduje eksc. Gaetano Polverelli, kot komisariji bodo navzoči italijanska delegata dr. Avgustin Nasti in prof. Josip Lo Verde, nemška delegata gauleiter dr. Streit kot vodja delegacije in dr. Heyman, ter japonska delegata eksc. Shunichi kot vodja japonske delegacije ter Y. Kanakura.

Čoro škodlar razstavlja

Ljubljana, 24. septembra

Kar zastrniš in veselo zadiahaš, ko greš mimo A. Kosovega umetniškega salona v prehodu nebotičnika, kjer so prav sedaj razstavljeni v izločbenem oknu dela Čora Škodlarja. Zelo pisana, živa in raznovrstna je ta razstava, ki obsega trinajst slikarstev, del, zvečine pokrajinskih motivov. Zanimiva je, polna privlačnosti za oko in srce, saj nudi tudi povprečnemu poznavalcu umetnostnih del mnogih resničnega užitka in je zato tudi deležna nenavadnega občutja, je slika z naših planin »Motiv iz Gorjue«, sončen breg, posut z nežnim cvetjem. Razen v tej sliki planinsko ozračje tudi »Motiv s Pokljuk«, ki predstavlja tesen pastirski stan v hladnem, svežem zraku. Nadalje najdemo štiri morske vedute iz Dalmacije in Venezije, ki so polne stimulacije, nekatere v žarkem soncu, druge v mračni sivi svetlobi.

Vse pa pričajo o resnem umetniškem studiju in solidnem znanju mladega slikarja, ki je zagledal svet v Ljubljani. Zgodaj že se je zanimal za slikarstvo a najbolj ga je navdušil za to stroko umetnosti Ferdo Vesel, nestor naših umetnikov. Se selaj je, kakor sam priznava, v golem poimovanju umetnosti Veselovih nazorov in odtod komaj slutena sličnost, zaradi katere ga nekateri umetnostni kritiki smatrajo za Veselovega učenca. Sam si v svojih podobah ne upa najti nobene sličnosti z Veselovimi umetninami, ki jih smatra za višek stvaritev slovenske moderne upodabljajoče umetnosti.

Danes je Škodlar resno stremel, zlasti v tehniki zreli umetnik, ki dela čast rodному mestu, in naj bi tudi Ljubljana mislila nanj pri nakupu umetniških del.

Iz Hrvatske

Prisrčno hrvatsko-slovaško prijateljstvo. Visoko hrvatsko odlikovanje predsednika vlade dr. Tuke in notranjega ministra Macha je bilo sprejeto v slovaški javnosti z velikim zadovoljstvom. Slovaški listi občujejo o teh odlikovanjih obširna poročila. V vrsti toplo pisanih člankov pišejo slovaški listi o manifestacijah slovaško-hrvatskega bratstva.

Spanci o hrvatskih dobrovoljcih. Madridski dnevnik »Arriba«, glasilo španske falange, priobčuje pod naslovom »Tovariši v borbi proti boljševizmu« opis dobrovoljskih legij evropskih narodov, sodelujočih v borbi. O hrvatski legiji pravi med drugim: V Hrvatih, zbranih v hrvatski legiji, vidijo Nemci stare brate po orožju iz prve svetovne vojne. Njihovi očeti in predniki so se prištevali med najboljše vojaške stare avstro-ogrske vojahe. Njihov borbeni duh je označen z izrekom njihovega poveljnika: Zelo redki moji vojaki so večji nemščine, toda eno besedo razumejo vsi, in sicer »Vorwärts«. Hrvatska legija se je odlikovala na vzhodu zlasti v borbah moža proti možu v gozdu, kjer imata glavno besedo ročna granata in bajonet. Vsek gozd, ki naj bi ga bili očistili Hrvati, je bil temeljito očiščen.

Cene krompirja in preskrba prebivalstva z njim. S posebno naredbo so bile na Hrvatskem določene cene krompirja in urejena preskrba prebivalstva z njim. Pridelovalcem krompirja ostane iz letošnjega pridelka za lastne potrebe toliko krompirja kolikor je bilo določenega s prejšnjo naredbo. Odrastli porabnik dobi dnevno 300 gramov, mesečno 9 kg, letno pa 108 kg krompirja, otroci do 2 let starosti pa polovico te količine. Prepoveduje se uporaba zdravega jedilnega krompirja v druge svrhe razen za prehrano prebivalstva. Cene krompirja bo določil državni urad za določanje cen in meze.

Znaki milje zime. Na vrtu delavca Alekse Semenjaka v Rudopolju pri Teslihu so v drugi dozorele jagode. Stari ljudje pravijo, da je to znak lepe jeseni in mile zime.

Največji muslimanski praznik. 11. t. m. se je pričel ramazanski post, ki bo trajal do 10. oktobra. Ramazan je največji muslimanski praznik. V Zagrebu živeči muslimani bodo opravljali v tem mesecu svoje verske obrede še v stari džamiji, do prihodnjega leta bo pa že dograjena, nova, mnogo lepša in večja džamija na trgu Kulina bana.

Smrtna nesreča. Na Savski cesti se je smrtno ponesrečila hišnica Marija Lesček, stara 73 let. Povozil jo je tramvaj tako, da je obležala na mestu mrtva.

Ninca Pinterjeva umrla

Ljubljana, 24. septembra.

Ninca Pinterjeve ni več. Omahnula je na življenjski poti, njeno zlato srce ne utripa več. Ob tej vesti so v bridki bolečini onemeli vsi tisti, ki so imeli priliko spoznati njeno plemenitost, dobroto ter njeno za rad in svojce toplo utripajoče srce. Znanci se bodo vedno spominjali njeno vedre družabnosti, pa tudi goreče vneme, s katero je sodelovala pri vseh človekoljubnih pobudah in prireditvah. Bila je neustrašiva v delu za bližnjega, imela je vedno dovolj časa za neštete, ki so se zatekli k njej v pričakovanju njene dobre, bodrilne besede ali pa pomoči, in ta pomoč ni bila nikdar nezadostna.

V petek 25. t. m. popoldne ob treh se bodo zgnili številni znanci in spoštovanci blage, plemenite pokojnice k pogrebu, ki bo iz kapelice sv. Andreja na Zalah. V širokem krogu dobrih prijateljev in prijateljic bo trajno blestela njena podoba. Vzgladno žen in dobro gospo bomo ohranili v svetlem spominu. Žalujemo svojim pa naše globoko sožalje!

Iz pokrajine Trieste

— Prefekt na knjižni razstavi. V prostorih Zveze profesoristov in umetnikov v Triestu si je prefekt Tamburini ogledal pestro razstavo ilustrirane knjige, ki jo je organiziral znani triestrski bibliofil Rihard Rigo pod okriljem sindikata avtorjev in pisateljev. Prefekta Tamburinja so sprejeli predsednik in ravatelj omenjene zveze ter organizator razstave R. Rigi, ki je prefektu razložil razstavo in na njej razstavljena knjižna dela. Ob koncu ogleda je prefekt izrazil g. Rigo svoje zadovoljstvo sprčo lepe knjižne manifestacije, ki odkriva občinstvu važno vzgojno ter umetnostno torišče ilustrirane knjižne produkcije. Razstava bo odprta do 1. oktobra.

— Ljudsko gibanje v juliju in avgustu. V juliju je bilo v triestrski pokrajini 462 rojstev in 365 smrtnih primerov. V mestu Trieste je bilo 265 rojstev in 259 smrtnih primerov, v ostali pokrajini 197 rojstev in 97 smrtnih primerov. V avgustu je bilo v vsej pokrajini 397 rojstev in 367 smrtnih primerov. V samem Triestu je bilo 247 rojstev in 262 smrtnih primerov, v ostalem delu pokrajine pa 150 rojstev in 105 smrtnih primerov. Presežek izkazuje torej v juliju 106, v avgustu pa za 30, za kolikor je rojstev več ko smrtnih primerov.

— Poročili so se te dni v Triestu trgovci Just Povodnik in gospodinja Silvana Chersi, železničar Josip Moras in šivilja Josipina Brecevič, trgovski namestnec Franc Drožina in šivilja Richetta Lulini, elektrotehnik Viktor Hlaca in šivilja Aida Mihaliz.

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 27. septembra ob 14: Maki Lond. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Ob 17.30: Vdova Rožinka. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol

OPERA

Petek, 25. septembra ob 18.30: Rossinijev festival. Izven. Cene od 24 lir navadol. Sobota, 26. septembra, ob 17: Seviljski brivec. Izven. Cene od 24 lir navadol. Nedelja, 27. septembra ob 17: Seviljski brivec. Izven. Zaključena predstava.

Beležnica

KOLEBAR

Danes: Cetrtek, 24. septembra: Marija reš. j. Gerard.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Slovo.
Kino Sloga: Zid Šliss.
Kino Union: Glarabub.
Slikarska razstava Tina Gorupa v Jankopčevem paviljonu odprta od 8. do 19. ure.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, mr. Deu-Klanjšček Dia, Gospodstvska c. 4, in mr. Bohinec, Cesta 29. oktobra 31.

ŠAH

Peto kolo v Monzkovem

Peto kolo šahovskega turnirja v Monzkovem je prineslo kot najzanimivejšo igro partijo med Keresom in Reilstabom. Reilstab je premagal Aljehina, njegov položaj v tabeli je bil odličen. Keresu pa se Reilstab ni mogel dolgo upirati. Keres je zmagal in tako proti Aljehinu deloma nadomestil izgubo, ki jo utrpel, ko ga je Aljehin v prejšnjem kolu porazil.

S to zmago je Keres prevzel vsaj začasno tudi vodstvo v tabeli. Aljehin je namreč igral z Rohačkom in partije še ni končal. Ob prekinitvi stoji boljše in pričakujejo njegovo zmago. Bogoljubov je zopet prekinil. Tokrat je bil njegov nasprotnik Stoltz. Bogoljubov se je moral precej časa boriti z raznimi težavami, pred prekinitvijo pa je položaj toliko izenačil, da bo verjetno partija remis.

V ostalih igrah je Napolitano premagal Junga, Richter je remiziral z Barco, Foltys in Rabar pa sta prekinila.

V tabeli vodi Keres s 3 in pol točke. Sledita mu Aljehin s 3 (1) in Reilstab s 3 točkami. Cetrtri je Bogoljubov z 2 in pol (2) točke.

V kvalifikacijskem turnirju je še vedno na čelu Danielsson s 4 točkami. Drugi je Szily 3 in pol in Müller 3 točke.

SPORT

Giovinezza — Zagreb 86:64

Mednarodni lahkatletski dvoboj v Triestu se je v ponedeljek zaključil z zasluženom zmago domačinov

Ljubljana, 24. septembra.

V torek smo poročali o poteku prvega dela mednarodnega lahkatletskega dvoboja med Giovinezzo in Zagrebom v Triestu. Tristinci so že prvi dan prišli v vodstvo 40:28. V ponedeljek so razliko še povečali in zmagali 86:64. Razen v teku na 1500 m so zasedli vsa prva mesta.

Rezultati drugega dne so naslednji:
Met krogel: 1. Paolone (G) 13.31, 2. Cereali (G) 13.02, 3. Marčelja (Z) 11.18, 4. Pogelšek (Z) 10.99;

tekma 400 m: 1. Bari (G) 52.2, 2. Colautti (G) 52.8, 3. Blažević (Z) 53.5, 4. Moric (Z) 54.7;

met kopja: 1. Paolone (G) 48.62, 2. Marčelja (Z) 47.96, 3. Urbic (Z) 42.75, 4. Bradamante (G) 41.78;

tek na 100 m: 1. Gritti (G) 11.1, 2. Gal (Z) 11.5, 3. Brana (G) 11.5, 4. Buratović (Z) 13.5;

skok v višino: 1. Paolone (G) 1.75, 2. in 3. Marčelja in Katunarić (oba Z) 1.65, 4. Pellarini (G) 1.65;

tekma 1500 m: 1. Kokotović (Z) 4:09.6, 2. Bedenković (Z) 4:15, 3. Opassi (G) 4:22.6, 4. Burlo (G) 4:28.2;

stafeta 4x100 m: 1. Giovinezza 45.2, 2. Zagreb 45.6;

trojček: 1. Pellarini (G) 13.60, 2. in 3. Gal in Stulhofer (Z) 13.23, 4. De Carli (G) 12.88;

stafeta 4x400 m: 1. Giovinezza 3:33.4, 2. Zagreb 3:38.

Izven ocene za dvoboj je bil tek na 400 m čez zapreke: 1. Mazzoli (G) 60.7, 2. Amodeo (G) 61.6, 3. Veček (Z) 62.4, 4. Hornick (Z) 66.1.

V splošnem so vsi rezultati le povprečni. Med zagrebškimi moštvom — ne gre za reprezentanco Zagreba, temveč le za klub SK Zagreb — je le malo tekmovalcev, ki danes v hrvatski lahkatletiki nekaj pomenijo.

Dva svetovna rekorda

v enem teku

Zabeležili smo že vest, da je Haegg v nedeljo postavil nov svetovni rekord v teku na 5000 m v čudežnem času 13:58.2. Po zadnjih njegovih uspehih je bila svetovna športna javnost že pripravljena, da bo Haegg, čim bo startal na 5 km, zrušil tudi na tej progi prejšnji Makijev rekord 14:08.8. Vsi so le ugibali, ali se mu bo posrečilo potisniti znakmo pod 14 minut. Klub Haeggovim sijajnim uspehom so bili mnogi akceptični.

Haegg je prekosil samega sebe. Izboljšal je rekord za dobrih 10 sekund kar je na tako dolgi progi v vrhni močni meji izreden uspeh. Nov rekord je pod 14 minutami in športniki se nehotе vprašujejo ali res ni človeškemu telesu meje. Nihče namreč danes ne dvoma, kakor se zdi fantastično, da bo nekdo padel tudi ta rekord. Pravo predstavo, kako naglo je moral Haegg teči, da je dosegel to znakmo, dobimo šele, če

DNEVNE VESTI

— Knežinja vdova d'Aosta v papeževi avdienci. Danes je bila v papeževi avdienci knežinja vdova d'Aosta skupno s hčerkami. V sprednjem delu bil italijanski poslanik v Vatikanu. Po avdienci je posetila knežinja papeževga drž. tajnika kardinala Magliona.

— Tramvajška nesreča v Napoliju. V Capidomontu pri Regrossu v Napoliju sta trčila tramvaja proge 60 in 18. Smrtnih žrtev pri tem k sreči ni bilo, pač pa je terjalo nesrečno prometno naključje nezgodo 30 ranjenec, ki so se zatekli v bližnji bolnišnico.

— Proizvodnja in prodaja aluminijastih predmetov. Iz Rima poročajo: Korporacijski minister je izdal posebne ukrepe, ki se nanašajo na proizvodnjo ter prodajo gospodinskih predmetov iz aluminija. Po teh ukrepih je z dnem objave zadevnih odredb v službenem listu prepovedana na področju stare Italije proizvodnja aluminijastih predmetov, ki niso obseženi v določeni 10 tipih. Obenem vsebuje omenjena odredba korporacijskega ministra tudi točne cene, ki se nanašajo na poenotene vrste aluminijastih kuhinjskih izdelkov.

— Nagrade albanjskim kmetovalcem. Agencija »Agite« poroča: Na pobudo albanjskega gospodarskega ministrstva je organiziran v Kruiji poseben natečaj za albanjsko živinorejo, ki so se ga udeležili številni albanjski kmetovalci. Natečaj, ki je bil prilagojen načrtni povečanju albanjskega poljedelstva, je bil zaključen z razdelitvijo nagrad, ki so za nje prispevali denarne znake poljedelski zavod »Arnaldo Mussolini«, občina v Durrazu ter Napoljska banka.

— Nova sintetična surovina: homogeni les. Kakor poroča dopolnilni avtorizirani vestnik agencije »Agite«, se je po dolgotrajnih preizkusih in poizkusih posrečilo dobiti takozvani »homogeni les«. Pridobimo ga z odpadki iz lesni industriji in sicer tako, da se s posebnim spojinim sredstvom spremašajo žaganje, ostružiki, iveri in potem še trava ter slama. Iz te dobro strnjene mešanice se pridobi takozvani homogeni les, ki dobro služi pri izdelavi pohištva, vrat, telefončnih celic, stenske obloge itd. in ki je v določenih primerih ustrenejši nego naravni les. Spričo sijajne homogenosti so izločene možnosti nedostatkov, ki jih povzročajo vegetacije, kraj rasti, starost in druge okoliščine, ki moramo z njimi računati pri naravnem lesu. Homogeni les se izdeluje v dveh oblikah in sicer v normalni obliki in pa v posebni obliki, ki kljubuje razjedajočim vplivom vode. Obe vrsti sta odprni napram plesnivosti in razpadanju. Nova lesna sintetična surovina predstavlja važen napredek na področju razvoja lesne industrije.

— Poljsko delo 1942-43. V prostorih korporacijskega ministrstva v Rimu je bil pod predsedstvom podtajnika Lombassa poseben sestanek, ki so na njem razpravljali o razdelitvi ročnega dela v poljedelstvu s posebnim ozirom na načrte glede poljske proizvodnje v l. 1942-43. Tudi v novi sezoni poljskega dela bodo pritegnjeni k delu voljaki bližnjih cent, nadalje voljaki na depustu namenjenem pomoči pri poljskem delu. Razen tega se bo posvetila tudi pažnja čim intenzivnejši pritegnitvi ženskih delovnih moči ter delavstva v tekstilnih tvornicah, kjer je bil tedenski delovni čas določen na 32 ur. Končno bo mogoče pri lažjih poljskih delih uporabiti tudi skupine GIL-a, ki bo taboril v lastni organizaciji in ki bo lahko poslal na poljsko delo skupno okoli sto tisoč članic. Sporazum s vojaškimi oblastmi bodo v večji meri pritegnjeni tudi vojni ujetniki. Ob zaključku je podtajnik Lombassa poudaril, da je treba mobilizirati za poljsko delo 1942-43 vse razpoložljive delovne sile. Pri tem morajo sodelovati vsi državljani brez razlike starosti ali pripadnosti k posameznim socialnim slojem.

— Odlikovanje italijanskega akademika. Italijanski akademik arhitekt Marcel Piacentini je bil odlikovan z zlato svetinjo za zasluge na polju umetnosti. Z istim odlikovanjem je bil počaščen nac. svetnik G. A. Fanelli za zasluge na šolsko vzgojnem torišču.

— Sestanek vseučilišne. Od 24. do 26. septembra je v Perugu sestanek italijanskih vseučilišnic. Sestanek je organiziral osrednje tajništvo G. U. F.-a. Na njem bodo razpravljale o Umbriji v umetnosti, morali in politiki ter nje pomenu za oblikovanje italijanske usode. Sestanku bodo prisostvovali vseučilišnice iz vseh italijanskih univerzitetnih mest.

— Orkan nad otokom San Erasmo. Iz Venezije poročajo: Silen orkan se je razvil nad otokom San Erasmo, ki slovi po svojih lepih vrtovih in sadovnjakih. Orkan je zajel v svoje vrtince zemljo v dolžini dveh km in na obsegu 40 polj in v dvajsetih minutah besnenja povzročil precejšnjo škodo. Poškodovano je zidovje domačij Alda Battaglinar, Finotella Fioravante in Arturja Busatta. Svinje in koze so pobegnile iz poškodovanih hlevov, prav tako piščenci in kunce, ki so jih pozeje skoraj vse polovili. Uničeno je bilo tudi grozdje in sicer v množini 150 m. stotov, sena pa je bilo uničenega za 30 m. stotov. K sreči ni bilo človeških žrtev. Predstavniki pristojnih oblastev so si ogledali škodo ter jo ocenili.

— Zvezna industrijska urada v Rimu in Sofiji. Ob priliki obiska skupine italijanskih industrijcev v Bolgariji je bil v spoznanju s fašistično konfederacijo industrijcev ter zvezo bolgarskih industrijcev storjen sklep, da se ustanovita v Rimu ter Sofiji posebna zvezna industrijska urada, ki naj služita stalnim obojestranskim industrijsko poslovnim stikom.

— Presenečljiv let letalskega modela z motorjem. Iz Padove poročajo: Inž. Vantini, delegat za letalsko modelarstvo v Padovi, je zgradil leteti model z majhnim Dieslovim motorjem s skupno težo 200 gramov ob razpetju kril v dolžini enega metra. Predvidoma naj bi letalo doseglo višino 50 metrov. Pri preizkusu pa se je pokazala solidnost konstrukcije, kajti leteti model se je vzpel do višine 300 metrov. Polet naj bi trajal po računih kakšnih pet minut. Dejansko pa je model letel bogve koliko časa, saj je ob vzletu v višino 300 metrov popolnoma zabrisal za seboj vsako sled. V vrstah vnetih modelarjev je vzbudil odlični preizkus živahno zanimanje.

— Zmagovalec nagrade Ravizza. Komisija nagrade Ravizza, s katero upravlja milanska občina, je končala svoje delo in je proglasila prof. Marina Gentila kot zmagovalca nagrade Ravizza v znesku dvajset tisoč lir. Razen tega je priznala vrednost

objave delu prof. Alfreda Bosisija, ki obravnava v svoji razpravi problem večtrajnosti humanizma ter zahteve sodobne tehnike. Prof. Bosisiju je bila podeljena nagrada 6000 lir. Obe deli bosta objavljena v času enega leta ter predstavljata važen doprinos k vrednotenju sedanjih gospodarskih, političnih in socialnih pojavov, ki so ob izvirnih globoke ter dramatične krize našega stoletja.

— Nenavadno ozdravljenje nedavno ohromele mladence, ki je izgubila dar govora. Italijansko časopisje je objavilo že več primerov čudežnega ozdravljenja po prošnji k Mariji stebrišča v Lendinari. Te dni pa prinaša časopisje izbrana poročila o čudežnem ozdravljenju 3letne Marije Tenani iz Roviga. Mladenka je bolehala že delj časa, dne 30. julija pa je ohromela na desni strani ter izgubila je dar govora. Prepeljali so jo v Bologno, kjer so jo zdravili z elektriziranjem. Vsa skrbna prizadevanja zdravnikov pa so ostala zaman. Mladenka mati se je te dni zatekla k Mariji stebrišča v Lendinari. V iskreni zbranosti in sledeč nekemu notranjemu klicu, naj se obrne s prošnjo na Marijo, je z vso silo materine ljubezni in pobožne zbranosti kriknila k Mariji za pomoč nesrečni hčerki. Naslednjega dne je prešla gospa Tenani iz Bologne brzojavno sporočilo, da je njena hčerka Marija nenadoma okrevala, da spet govori in da jo je zapustila ohromelost. Sama se je dvignila s postelje, spet lahko pregiblje desnico in spet lahko hodi z desno nogo. Primer čudežnega, nenadnega okrevanja je vzbudil v zdravniških in cerkvenih krogih živahno pozornost.

IZ LJUBLJANE

— Izločanje vremena? Včeraj še ni kazalo, da se bo vreme kmalu popravilo, čeprav je začel zjutraj tlak že zjutraj počasi naraščati. Popoldne so se sicer že dvigali oblaki, a okoliški hribi so bili še zaviti v nje. Tudi Krim je imel »kapov«. Ponoči se je pa zjasnilo, nakar se je zgostila nad mestom megla, ki se v jutranjih urah še ni razpršila. Ohladilo se je precej, tako da je današnja najnižja temperatura znašala le 10,5°. Še nižja dnevna minimalna temperatura je bila v tem mesecu 18. ko je znašala le 9°. Včeraj je pa bila doslej v tem mesecu najnižja dnevna maksimalna temperatura, saj je znašala le 16°. Zračni tlak se počasi narašča in davi je barometer kazal 771 mm pritiska. Zato je upanje, da bo danes zopet posijalo sonce.

— Vrbe so se zasejale ob reguliranem obrežju Ljubljane. V starih časih ko Ljubljana še ni bila regulirana v mestu, so rasle ob strugi številne vrbe. Dobro se pomnimo, da je bil zlasti gosti porastel desni breg ob Prulah, kjer je bilo, kakor tudi letos, ljudsko kopališče. Ko so bregove uravnali in v strugi zbetonirali obrežne zidove, vrbe seveda niso mogle več rasti in tudi potrebne niso bile kakor včasih, ko so vezale zemljo, da je ni odnašala visoka deroča voda. Zato se pa zdi čudno, da so zdaj zopet zasejale vrbe na obrežju ob Krakovskem nasipu in zdi se, da jim prija zemlja tudi ob Grudnovem nabrežju. Tu in tam so začele rasti iz razpadajočega obrežnega zidovja, kakor da lahko trpajo hrano celo iz betona, odnomo, kakor da je med betonom več zemlje kakor cimenta. Šeasom bodo tam vrbe tudi potrebne, ko zidovje, ki vedno bolj razpada, ne bo več moglo služiti svojemu namenu.

— Glasbena akademija in srednja glasbena šola. Sprejemni izpiti se bodo vršili v času od 28. do 30. sept. t. l. Razpored izpitov je objavljen na oglasni deski zavoda.

— Koncerti na dveh klavirjih, ki jih izvaja pod okriljem Glasbene Matice, pianisti Marta Eljak-Vajlalo in Silva Hrašovec, so pomembni in zanimivi vsled tega, ker so dali pobudo za ustvarjanje del tovrstne domače literature, katere pri nas do sedaj sploh nismo imeli. Skoraj na vsakem koncertu sta izvajali kako novo domače delo, napisano za dva klavirja in tako bom slišali tudi v ponedeljek, dne 28. t. m. novo izvirno suito ljudskih plesov za dva klavirja pod naslovom Nizki rej, ki jo je napisal plodovit skladatelj Matija Tomc. O delu samem bomo spregovorili v prihodnjih dneh, danes opozarjamo na koncert, ki bo v ponedeljek 28. t. m. ob pol 7. uri v mali filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

— Chianti, odlično nudoče vino toči čez ulico — gostilna »Lovšine«.

— Seznani davčnih osnov za knjigarnice trgovine s steklom in porcelanom, drogerije, sanatorije, parfumerije, kozmetike, trgovine s sanitarnimi potrebščinami in zobotehničnimi predmeti ter za galanterije bodo razgrnjeni od 6. oktobra t. l., za trgovine z železnino in posodo ter za trgovske agencije in komisije od 7. oktobra t. l., seznani davčnih osnov za trgovine s modnim blagom in prevoznitva bo pa razgrnjeni od 8. oktobra t. l. med uradnimi urami v mestnem odpravnstvu, soba št. 19 v III. nadstropju na magistratu. Mestni trg št. 27.

— Vodstvo po Gorjupovi razstavi. V nedeljo 27. t. m. bo imel ob 11. uri vodstvo po razstavi Tineta Gorjupa prof. I. Vavpotič. Razstava je odprta dnevno nepretrgoma od 9.—18. ure.

— Prijava za kurivo so uslužbenci mestnega preskrbovalnega urada pobrali še po vsem mestu. Kdor pa prijavi še ni oddal, naj jih takoj prišene na magistrat v pritličje ter jih odda v pisarno na dvorišču, levo. Spet pa moramo opozarjati, da neupravičeno zapoznelih prijav ne bo mogoče upoštevati.

Iz pokrajine Gorizia

— Zvezni tajnik na obisku v Gradiscu. Zvezni tajnik Alojzij Molino si je v spremstvu Zveznega podpoveljnika G. I. G.-a ogledal v Gradiscu ob Isonzu pokrajinsko vzgajališče G. I. L.-a, kjer se izobražujejo in vzgajajo v strokovnem ter kulturnem izpopolnjevanju sinovi manj premožnih staršev.

— V sanjah padel s postelje. 66letni Dominik Zangarelli iz Gorizije je v sanjah padel s postelje in se poškodoval po glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico Brigata Favia, kjer se zdravi tudi 62letna Orestilja Orzan iz ulice Malta, ki si je pri padcu čez stopnice poškodovala desno piščal.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavnikih ob 18. in 19.30, ob očetih ob 10.30 in 13.30

KINO MATICA TELEF. 22-41
Luiza Ferida in Gino Cervi
v močni ljubavni drami iz zdravniškega življenja
Slovo
Fim kreposti in odpovedi

KINO UNION TELEF. 22-21
Obramba osamljene oaze v Afriki je v vseh podrobnostih prikazana v filmu
Giarabub
V glavnih vlogah: Doris Duranti, Carlo Ninchi, Mario Ferrari in drugi

KINO SLOGA TELEF. 27-30
Krasna glasba, prelepe pesmi
v veselem filmu
Fortuna — Sreča
Odlični umetniki: Maria Denis in Ugo Ceseri — Režija: Max Neufeld

— Električni je bil ubila. Pri Plezsu se je delavec Andrej Titanec po nepravilnosti dotaknil električne žice visoke napetosti. Nesrečnik je bil pri priti mrtev.

— Prva pontifikalna maša mons. Buttignija. V navzočnosti triestinskega škofa Santina ima 20. t. m. v baziliki sv. Justa v Triestu svojo prvo mitrirano pontifikalno mašo apostolski protonotar mons. Just Buttignoni, zaslužni župnik staroslavne katedrale, ki jo je dal prenoviti ter obnoviti.

— Junaška smrt mladega triestinskega častnika. Šestnajst mesecev po junaški smrti brata Umberta na albanem bojišču je padel na polju slave na ruskem bojišču poročnik Ricciotti Ranzatto, ki je bil rojen 4. aprila v Triestu. Dne 27. maja je odstopal kot prostovoljec na rusko bojišče, kjer se je do zadnjega utrpa hrabro boril. Uvrščen je bil v diviziji »Fasubio«. V Triestu žalujejo za mladim častnikom njegova mati, njegova žena in sestra.

— Smrt starih Triestincev. Te dni so umrli v Triestu 74letna Kristina Mihelich, 73letni Anton Marzari, 65letni Peter Paulich, 73letna Marija Buzzini-Stokova in 75letni Josip Zolia.

— Nezgode. Desnico si je zlomila pri padcu Marija Gretner iz Trente di Sonzia. Teška deska je padla na 58letnega zidarja Guida Desimana, ki je delal na zidarskem odru, in ga poškodovala po glavi. Levo nogo si je ranila s sekiro 42letna gospodinja Kristina Petruzzi. 47letni Ivan Cenci iz Lubina pri Tolminu je padel s koleasa in si poškodoval desno stegno. Slučna usoda je doletela 51letnega Ponesrečenca Rutarja, ki ima poškodbe na čelu. Ponesrečenec se zdravi v gorizijski bolnišnici Brigata Favia.

— Priprava za trgatve. Po Furlaniji so vinogradniki že pričeli s pripravi za letošnjo trgatve, ki bo zelo dobra. Urejujejo kleti in čistijo posodo ter sode, kamor bodo spravili novi: vinski pridelek. V Colliu in nekaterih krajih Vipacca pa bodo pričeli s pripravi za trgatve nekoliko pozneje, ponekod čez dva tedna.

— Novo delo gorizijskega pisatelja. V založništvu Monsalvoja v Firenzi je izšla knjiga gorizijskega pisatelja Viktorja Slicherla pod naslovom »Via Moscello«. V romanu se živahno prepletajo vplivi moderne romantike.

— Razširjenje ter izpopolnitev muzeja Revoltella. Pokrajinski zavod za turizem ter po posebnem prizadevanju prefektnega mestnega komisarja comm. Coppole tudi avtonomna turistična uprava sta dala vodji muzeja Revoltella dr. Costanzu primerno vsoto na razpolago, ki bo služila smotnemu razširjenju, izpopolnitvi ter nadaljnjemu razvoju znamenitega triestinskega muzeja.

— Kakor iz škafa je lilo 16. sept. v Triestu in okolici. Po daljšem preledku, ko je vladala huda vročina, je pričelo deževati. Vila se je ploha in ohladila ozračje nad mestom in okolico.

— Zlota maša. Župnik v Gabrovizzi pri Comenu g. Franc Klopčič je daroval te dni svojo zlato mašo.

— Triestinski škof na obisku pri gorizijskem nadškofu. Te dni je prisel v Gorizijo v spremstvu svojega tajnika triestinskega ter capodistrijskega škofa mons. A. Santin. Podal se je v nadškofijsko palačo, kjer je obiskal nadškofa mons. C. Margottija. Nato je prisostvoval sestanku pod predsedstvom gorizijskega nadškofa. Razpravljali so na tem sestanku o zadevah gorizijskega višjega semenišča. Po sestanku se je škof Santin vrnil v Trieste.

— Konec kopalne sezone. Od 19. septembra so zaprta vsa javna kopališča v Triestu ter okolici. S tem je letošnja morska kopalna sezona zaključena. Poedinci se bodo pa s posebnim dovoljenjem še vedno lahko zatekali v prvo kopališče Lungomare Regina Elena.

Radio Ljubljana

PETEK, 25. SEPTEMBRA 1942-XX

7.30 Lahka glasba. 7. Napoved časa — poročila v italijanski. 12.20 Plošče. 12.30 Poročila v slovenščini. 12.45 Na harmoniko igra Avgust Stanko. 13. Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20 Radijske pesmi — Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza. 14. Poročila v italijanski. 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec — Glasba za godalni orkester. 14.45 Poročila v slovenščini. 17.15 Klasični orkester, vodi dirigent Manno. 17.35 Koncert sopranistke Drage Sokove. 19 »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30 Poročila v slovenščini. 19.45 Simfonična glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30 Vojške pesmi. 20.45 Znanj dueti. 21.15 A. Nicotera: Pogovor s Slovenci. 21.25 Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini. 22.10 Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta (L. Pfeifer — I. violina, A. Dermelj — II. violina, V. Š. Šteršič — viola, C. Sedlbauer — čelo). 22.45 Poročila v italijanski.

Dal 15 al 30 Settembre vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 4% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 92 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 4% dal 15 Settembre fino al giorno del versamento.

Le sottoscrizioni possono essere eseguite in contanti o con versamento di Buoni del Tesoro novennali 4% scadenza 15 febbraio 1943.

Vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

Per le sottoscrizioni con versamento di Buoni del Tesoro novennali 4% 15 febbraio 1943 i medesimi vengono accettati alla pari e al sottoscrittore viene corrisposta la differenza di L. 8 per ogni cento lire di capitale nominale, nonché il rateo di interessi in ragione di cent. 35% in corrispondenza della cedola non ancora scaduta che dovrà trovarsi unita ai titoli versati in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Credito Commerciale, Milano — Banca Cattolica del Veneto — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Bellinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese;

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. septembra bodo emitirane nove serije

9 LETNI 4% ZAKLADNIH BONOV S PREMIAMI

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: 92 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 4% obresti od 15. septembra do dneva vplačila.

Vpisovanje se lahko opravi ali v gotovini ali v vplačilu 9 letnih 4% zakladnih bonov, ki zapadejo 15. februarja 1943.

Sprejeti so kot gotovina kuponi dopušteni za vpis.

Pri vpisu z vplačilom 9-letnih 4% zakladnih bonov 15. februar 1943 se isti sprejmejo a la pari in vpisnikom se prizna razlika 8 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice, poleg odgovarjajočih obresti v znesku cent. 35% z ozirom na še ne zapadli kupon, ki mora biti priključen bonom izročeni v vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se zrebajo vsakih 6 mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Credito Commerciale, Milano — Banca Cattolica del Veneto — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Bellinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese;

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so vključene v Zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalnični agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

Ne pozabite na prehrano živali pozimi!

Rejci bi morali imeti zaloge krme za pol leta — Kar med letom prirediš, pozimi izgubiš, če nisi dovolj skrben

Ljubljana, 23. septembra. Nedavno smo opozarjali na veliko hranilno vrednost krompirjeve ter obžalovali, da jo ljudje zametujejo. Dostojno je bil najprimernejši čas, da so se živinorejci najlažje zalagali s krmom za prehrano živali pozimi. Poslej bo vedno manj prilike. Preskrbeli si bodo lahko le še pese, korenja in repe. Lani so nekateri vprav lahko misleli opustiti skrb za prehrano živali pozimi. Kljub temu pa, da niso imeli dovolj krme, živali vendar niso prodali ali zaklali, temveč so jih mučili, da so hirale sestrane in mnogo jih je poginilo zaradi zmanjšane odpornosti. Tako so rejci pozimi izgubili, če so se kaj priredili poleti in nekateri so razočarani opustili reje, ker so jih pač zamljili povsem drugače. Pričakovali so, da bodo samo želi, ne da bi bilo treba tudi kaj žrtvovati. Zdjaj so pa »načelniki« nasprotniki reje in srdito napadajo rejsko propagando. Sicer je pa prav, da ima reja tudi svoje nasprotnike, ki vsaj nekoliko ovirajo zgolj modno ter začasno navdušenje za rejo priložnostnih rejcev, kakršnih je v zadnjih letih že preveč. Reje se mora lotiti rejec, ki ima dovolj ljubezni do živali, pa tudi primeren smisel za malo gospodarstvo. — Dobrih rejcev, preizkušnih v dolgih letih, ni treba zdaj več posebno opozarjati, da morajo misliti skrbno na prehrano živali pozimi, navodila, zlasti kakršna nudi glasilo naših malih gospodarstev ali rejcev malih živali »Mali gospodar«, so pa seveda zelo potrebna. Zdjaj je izšla dvojna številka za avgust in september; obsega pestro in bogato gradivo, ki ga bodo naši številni rejci nedvomno prečitali z velikim zanimanjem.

Skrb družva za zimsko krmno

Zveza društev »Mali gospodar« (odnosno predvsem ljubljansko, osrednje društvo) je že lani storila mnogo za prehrano živali pozimi; ukrenila je vse, kar je pač bilo mogoče in rejcem je bilo precej pomagano, čeprav niso mogli dobiti toliko krme, kakor se je potrebovalo. Razumljivo je, da so nekateri postali prijatelji družva samo zaradi tega, da bi kaj dobili. Zato se je pokazala potreba, da bo društvo poslej razdeljevalo krmno še bolj previdno, tako da ne bo mogel nihče škodovati članstvu ter se zalagati s krmili neupravičeno. Da bo nadzorstvo nad rejo in rejci mogoče, bo društvo moralo zbrati vse potrebne podatke in v ta namen bo razdelilo med člane tiskovine. Člani bodo morali točno naštetiti in opisati živali, ki jih reje, pa tudi navesti podatke o zemljišču, če ga imajo. Obvezna bo prijava plemenitih živali. Neprijavljenih plemenitakov člani ne bodo smeli uporabljati za plemenjenje živali drugih rejcev. Kdor bi uporabljal neprijavljene plemenjake, bo izgubil vse ugodnosti pri preskrbovanju krmil. Društveni strokovnjaki bodo pregledali vse plemenjake in določili, kateri so za plemenjenje sposobni. Pregled vse reje je potreben, da bo društvo lahko pravilno razdeljevalo krmno ter poskrbelo, da bodo rejci prehranili vse plemenjake živali čez zimo. Seveda bo pa društvo še moralo dobiti krmila. Odbor bo poslej vsakega novega člana opozoril, da društvo ne prevzema nobenih obveznosti glede dodeljevanja krmil. Rejci bodo pač lahko dobili v primerem razmerju s številom živali, kolikor krme bo mogoče preskrbeti. S tem tudi ni rečeno, naj rejci sami ne skrbijo, da bodo zbrali čim več krme za zimo. Nikakor se ne smejo zanašati le na društvo.

Zaloge krme za pol leta

Iz članka R. Kampuša v »Malem gospodarju« je razvidno, da bi si rejci morali zbrati krmno za prehrano živali v 6 mesecih, za zimo, pa tudi za prva polmesečna meseca. V zalogi bi morali imeti za 180 dni krme. Seveda ni tako lahko zbrati, nasuhati ali drugače konzervirati toliko krme. Začeti je treba zbirati že poleti. Žal, so pa le redki rejci dovolj skrbni, da bi mislili na zimo že poleti, ko bi najlažje zbrali zalogo. Cela vrsta rastlin je, ki bi jih lahko sušili za krmno. Mnogo ostankov povrtnine in poljskih pridelkov propade, ker jih nihče ne spravlja in ne suši. Krompirjeva je samo en primer. Mnogo propade listja zelja, ohrovt, pese itd. Gospodinj mečejo te ostanke na smetišča. Če bi jih primerno konzervirali, bi lahko pridobili precej krme. Najbolje bi bilo, da bi takšno krmno kisali, to se pravi spravljali v jamah ali ensiliranje. O silažnih jamah smo pisali že

večkrat, a vselej bi jih bilo treba posebej priporočati. Ne vemo, ali so si rejci letos urežili kaj več jam za kisanje krme; opozorila in navodila ljudem, kako bi si naj pomagali, navadno ne učinkujejo kakor bi bilo potrebno. Niti sila ne izuči ljudi vedno dovolj. Zato je tudi letos zgnilo precej ostankov povrtnine, namestu da bi skrbno zbirali in kisali za zimsko krmno. Nekateri rejci mislijo, da so silažne jame predrage in preveč komplicirane naprave. V resnici bi rejci malih živali lahko kisali krmno celo v navadnih skafih ali čebrih. Zdjaj je še precej pridelkov, ki jih navadno ljudje ne znajo uporabiti dovolj dobro in ki bi jih lahko shranili za krmno. Za kisanje so primerni odpadki kolerabice, peteršilja, koprive, listje pese in repe, zelena korenja solnčnice berivke, razne vrste plevela, navadna trava, detelja — pač vsa zelena krmna, primerna sveža za krmiljenje. Seveda pa mora biti krmna, ki jo namenimo za kisanje, dovolj sveža in ne že ovela in nagnila. Priporočljivo je tudi kisanje zelja za krmno, toda moramo ga primerno zrezati in vsako plast v posodi ali jami temeljito stlačiti ter primerno obtežiti. Krmna je kisana najpozneje v dveh mesecih. — Živali je treba počasi navaditi na kisano krmno; v začetku jim moramo pokladati le malo. Kisano krmno lahko pokladamo mešano z mehko hrano. Kisano krmno imajo živali pozimi še posebno rade, ko je sicer enolčna.

Regrat ni škodljiv

Letos je nastal med rejci poplah, ker so čitali, da je regrat za kunce nevaren ter da je v Nemčiji poginilo mnogo kuncev, ker so jih krmili predvsem z regratom. Tudi pri nas številni rejci krmijo kunce z regratom. Zato bi tudi radi vedeli, ali je regrat res tako škodljiv. Zdjaj jim odgovarja urednik »Malega gospodarja«. Pravi, da regrat nikakor ni škodljiv. Ima celo veliko hranilno vrednost in je priporočljivo, da z njim krmimo živali. Ne škoduje nobeni živali, zato tudi kuncem ne. Seveda pa ni priporočljivo, da krmimo s samim regratom, kajti marsikaj škoduje, ko je količina prevelika. Tudi človek bi obolel, če bi se preobdelal potje. Vest o škodljivosti regrata je morda za-

šla v liste, ker so najbrž živali obolele za regratom, ki je rasel na okuženem kraju. Verjetno je pa tudi, da je zrasel iz muhe slon. Regrat sam na sebi nikakor ni škodljiv. Vzroke obolevanja živali, ki so jih krmili z regratom, bi bilo treba natančneje preiskati. — Regrat je imel za nekatere naše rejce skoraj neprecenljiv pomen, saj je bil eno glavnih krmil kuncev zlasti pomladne mesece. V resnici so pa bili mnogi neprevidni, ker so nabirali regrat tudi tik ob cestah, kjer je bil izpostavljen okuženju. Nekateri rejci so tudi izgubili nekaj živali, a ne zaradi tega, ker so jih krmili z regratom, temveč, ker je bila najbrž okužena.

Tudi plevel je lahko koristen

Rejci lahko s pridom porabijo več vrst plevela. Vsak plevel pa ni primeren za krmno, zato je še tem bolj potrebno, da se poučijo o plevelih v članku »Pleveli« (Fr. Vodnik). Opis plevelov je tudi dobro ilustriran. Varovati se je treba strupenih plevelov, n. pr. pasjega zelišča (solunum nigrum), ki vsebuje v jagodah hud strup solanin. Ta strup je tudi v nezrelem krompirju. Pasje zelišče je sorodnik krompirja. Solanin vsebujejo tudi plodovi grenkoslada (solunum dulcamara), ki raste v pravih grmih do višine nekaj metrov. Varovati se je treba tudi pasjega peteršilja ali steničjaka (podobnega pravemu peteršilju). Strupen je pikasti mišjak (conium maculatum), ki je pa pri nas precej redek. Živalim tudi ne prija divji mak, ki vsebuje zaradi strupenega belega soka, podobno kakor sorodnik mlečnik (chellidonium malina). Na obdelani zemlji je precej pogost mlečnik pasje mleko (Cuphorbia peplus), pa tudi zeleni klobuk (Euphorbia helioscopia). Živali ne jedo rade mlečnikov zaradi žgocnega soka, »mleka«. Nabirati ne smemo za krmno tudi pripotne ločike, ki je podobna škribkam. Pripotna ločika izloča tudi beli sok, ki pa na zraku porjavi. Razen tega so še druge značilne razlike med mleči in ločiki, da skrben nabiralec plevelov ne more zamenjati uporabne rastline s škodljivo. — Pisec sviri rejce, naj bi ne delali poizkusov na živalih s pleveli, ki jih dobro ne poznajo.

Šivalni stroj vam nagaja

10 vzrokov napak pri šivanju — Vsaka gospodinja jih lahko sama popravi

Ali ste že kdaj razdrli slabo zašiti šiv? To je sitno in zamudno delo. Če ste šivalni stroj dobro očistili, kar se ne dogaja pogosto, ga morate takoj po čiščenju preizkusiti. Oglejte si natančno iglo. Ne sme biti upognjena ali pa celo odlomljena. Tudi igle s hrnavimi ušesci naj se ne uporabljajo, ker pogosto trgajo nit Hlito šivalni stroji in gumijasto blago, povzročajo škane in podobno zahtevajo ponikljane igle. Te se ne ugrejejo tako naglo in prebadajo tkanino z manjšim drgnjenjem. Vedno je treba uporabljati tisto vrsto igel, ki so bile priložene šivalnemu stroju. Za vse debeline in jačine niti in za posebna dela so določene posebne vrste igel. Zelo je treba paziti na konico, ki je lahko okrogla ali poševna.

Vstavljanje igel je važno! Dolga zarez (žlebiček) v igli mora biti obrnjena vedno proti levi, kratka pa proti desni. Iglo vtaknemo v držalo za iglo tako daleč, kakor je mogoče in jo trdno privijemo z vijakom. Nit mora biti gladka in brez vozlov. Za spodnjo niti ali za nit v čolnčiku vzamemo vedno mehkejši, tanjši sukanec. Jakosti igel in sukanca morajo biti odgovarjajoče. Prebruhlo ali pretirano navitje tuljave ne šivajo dobro. Gornjo niti je treba vtakniti zelo skrbno in v višjem stanju igle pustiti, da visi 5 do 7 centimetrov iz igle. Nato primemo z levico gornjo niti in obračamo počasi ročno kolo šivalnega stroja. Z lahkim pritiskanjem zgornje niti spravimo nato spodnjo niti navzgor. Obe niti položimo po vložitvi poskusnega dela proti drugi strani, torej od sebe proč. Med šivanjem ne smemo blago ali tkanini, ki jo šivamo, niti vleči niti potiskati. Vodimo jo, čim rahleje je mogoče. Če želimo, da bo šiv daljši ali krajši, ne smemo vleči, temveč uporabiti vijak za uravnava-nje šiva.

Po preskusu postavimo iglo v najvišji položaj, gornjo niti potegnemo za spoznanje navzdol, nogo ali stiskal privzdignemo in ga zavrtimo proti levi nazaj. Če ga zavrtimo in snamemo proti sebi, se igla zlo-

mi ali pa upogne. Sedaj opazujemo šiv. Zveza med gornjo in spodnjo nito mora biti vedno v sredi šivane tkanine. Ne zgoraj ne spodaj ne smemo videti zank. V tem primeru niso potrebne nobene spremembe, šiv leži enakomerno in učinkuje lepo.

Če opazimo zanke na spodnji strani, tedaj teče spodnja niti ravno in ne potegnjenost v blago. Napetost gornje niti je prešibka ali pa je napetost spodnje prevelika. Pri preizkusu napetosti gornje niti mora biti šivalna noga spuščena, ker drugače napetostna peresa ne delujejo.

Napetost spodnje niti reguliramo pri tuljavah ali čolnčiku z zatčnikom. Privijati je treba zelo previdno, ker zadostujejo najmanjši obrati. Nato denemo tuljavo zopet v obliho, ne takoj v stroj, in preizkusimo napetost niti.

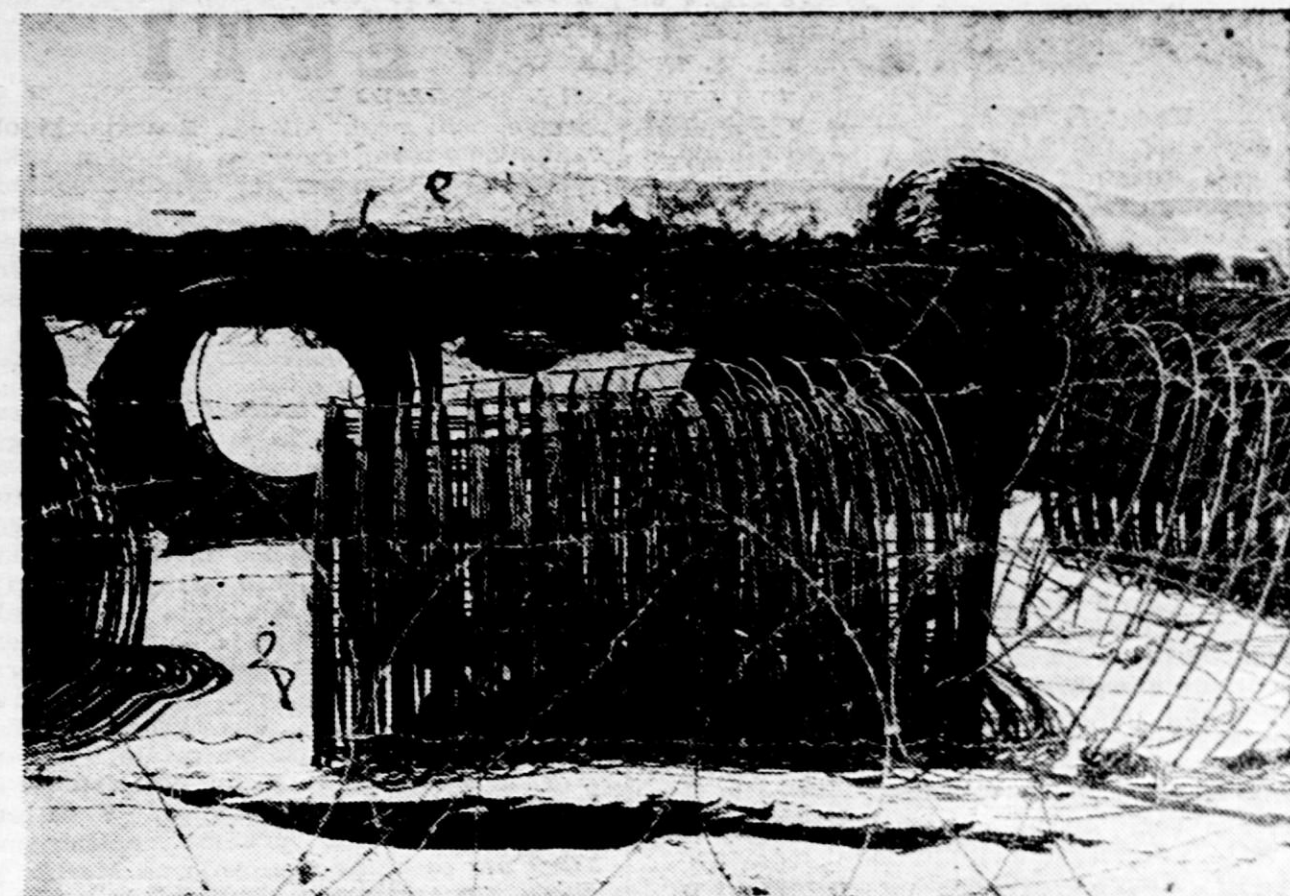
V večini primerov bo zadostovalo, če reguliramo napetost gornje niti. Šele če ne dosežemo z regulacijo napetosti gornje niti pravilnega šiva, prestavimo napetost spodnje niti.

Na kratko povedano so pri trganju niti naslednje napake:

1. Slaba kvaliteta igel, ki se ne prilagajajo k stroju.
2. Uho šivanke je preostro in reže.
3. Igla je zapognjena; morda napačno vjeta.
4. Igla ni primerna za sukanec.
5. Sukanec je vzost in neprimeren.
6. Niti so preveč napete.
7. Šivalna luknja na plošči je preraskava; ali pa je ob uporabi predebelega sukanca in predebele igle v plošči premajhna luknja.

Šivi s hibami nastanejo še:

1. Če ne stoji dolga zarez ali žlebiček igle proti levi;
 2. Če je igla pretenka;
 3. Če stoji pregloboko.
- Vsaka gospodinja, ki bo pozorno premo-trila delovanje svojega šivalnega stroja in upoštevala gornja navodila, bo lahko sama uredila njegovo delovanje.

Angleži so pustili na egiptskem ozemlju, ki so ga zasedle italijanske čete, ogromna skladišča boveče žice za žične ovire

Hitler podaril Madžarski letalo

Na civilno letališče pri Budimpešti je priletelo v četrtek veliko moderno potniško letalo, ki ga je podaril Hitler soprogi rumunskega ministrskega predsednika Kallaya. Darilo je izročil gospe Kallay Hitlerjev odposlanec poslanik Hewel. Gospa Kallay se je za lepo darilo prisrčno zahvalila. Podarjeno letalo bo služilo za prevažanje ranjenecov in bo v službi madžarskega Rdečega križa.

Ko je Hitler zvedel za namero soproge madžarskega ministrskega predsednika nabaviti potniško letalo za potrebe madžarskega Rdečega križa, ji je podaril veliko transportno letalo »Ju 52«, ki prestavlja pravo letalo bolnice. Madžarska javnost je z velikim zadovoljstvom in globoko hvaležnostjo sprejela Hitlerjevo darilo, ker vidi v njem dokaz, kako visoko ceni Hitler madžarsko-nemško tovarstvo v orožju. Ob prihodu letala, je bila na letališču soproga ministrskega predsednika z mnogimi spremljevalci ter nemški poslanik v Budimpešti von Jagov z mnogimi člani poslaništva.

TIHA VODA

obravnava življenje, delo in borbe ljudi v Zabukovju, razvijajočem se domačem industrijskem kraju. Godi se v sedemdesetih letih preteklega stoletja, v času, ko je naše kraje zajela nevarna epidemija črnihi koz.

TIHA VODA

ima po svoji napeti vsebini z množico posrečeno orisanih značajev in s pestrostjo opisov, po sliki nam že malo oddaljena, a vendar domače miselnosti tiste dobe prav poseben čar, ki bo brez dvoma pritegnil vsakega čitatelja.

Roman bo obsegal nad 250 strani in bo veljal za naročnike »Dobre knjige« broširan le 8 lir, v platno vezan pa 18 lir. Če se ne niste prijavili kot odjemalci »Dobre knjige«, storite to takoj. Javite se upravi naših listov v Narodni tiskarni ali pa inkasantu, ko pride pobirati naročnino za »Slovenski narod« ali »Jutro«.

Hrvatski delavci v inozemstvu

Iz članka, ki je bil nedavno objavljen v zagrebškem »Gospodarstvu« izhaja, da živi v tujini okoli 400.000 do 500.000 Hrvatov. Večina teh se je iselila v Zedinjene države Severne Amerike. Iseljevanje je bilo posledica krize, ki je bremenila hrvaški kmečki stan v letih 1873 do 1895. Tudi neposredno po zaključku prve svetovne vojne je bilo iseljevanje številnejše in od leta 1921 do 1929 je zapustilo današnji teritorij Hrvatske 79.832 oseb. Od teh jih je šlo skupno 6216 ali skoro 9% delat v druge evropske države. V naslednjih letih se je število iselencev naglo nižalo, kar je pripisati v znatni meri dejstvu, da so tudi Amerika in druge ev-

ropske države trpele pod pezo gospodarske krize in je bilo za hrvaške iselce le malo zanimanja. V letih od 1933 do 1938 se je iselilo z današnjega ozemlja Hrvatske 10.393 oseb čez morje in 10.501 pa v druge evropske države. Istočasno se je preko Atlantika vrnilo 6229 in iz držav evropske celine 6550 Hrvatov v domovino.

Popolna preusmeritev v pogledu iseljevanja se je začela leta 1938 in sicer tak, da je postajalo število v Nemčijo na delo odhajajočih delavcev vedno večje.

Važna izpodbuda za odhajanje karjelo delo odhajajočih delavcev vedno večja. Važna izpodbuda za odhajanje hrvaških delavcev na delo v Nemčijo je bil dogovor, ki je bil med Hrvatsko in Nemčijo sklenjen lani 8. maja. V tej zvezi je treba omeniti, da so hrvaški delavci v času od 1941 do aprila 1942 poslali domov prihrankov v skupnem iznosu 60 milijonov kun.

Drugi tir na progi Zagreb-Zidani most

Hrvatska vlada se zelo trudi, da bi izvedla vsaj tisti del svojega načrta gradnje železniških prog, ki je najbolj nujen. K temu spada predvsem gradnja proge Zagreb—Sutla, ki je važna zlasti za nemško-hrvaško blagovno izmenjavo. Gre pri tem za izgradnjo drugega tira na progi od Zagreba do Zidanega mosta. Del, ki odpade na Hrvatsko meri le 26 km. Zadevni sporazumi so bili sklenjeni že prej med Nemčijo in bivšo Jugoslavijo, do uresničenja pa ni prišlo, ker so se vedno pojavile nove težave. Sedaj se tako na nemški kakor na hrvaški strani dela z vso pozornostjo na izgradnjo drugega tira. V Zagrebu so mnenja, da bodo dela končana do božiča. Istočasno mislijo na razširitev in izpopolnitev kolodvora v Sutli, da se tako razbremeni carinski pregled v Savskem Marofu. Za gradnjo drugega tira od Zagreba do Sutle je hrvaška vlada določila 76 milijonov kun.

Splošno petrolejsko d. d. v Zagrebu

V trgovinski register mesta Zagreba je bila vpisana delniška družba »Splošno petrolejsko d. d.«. Vpis je bil izvršen v hrvaškem in italijanskem jeziku. Začetna glavica znaša 6 milijonov kun. Do konca tretjega leta pa mora biti dvignjena na 12 milijonov kun. Najvažnejša naloga družbe je iskanje petrolejskih vrelcev in njih izkoriščanje. Čim bo zahtevala od države prvo koncesijo, bo morala delniško glavico povišati za 1 milijon kun. Za vsako nadaljnje zemljišče 6 kv. m. mora znova povišati glavico za 1 milijon kun.

NEMOGOČA STVAR

— Artur je velik umetnik. Pomislil, nasmiljal je pajčevino na steno in sobarice se je celo uro zaman mučila, da bi jo odstranila.

— To ni mogoče.

— Zakaj ne? Kaj misliš, da ni takih stvari na svetu?

— Slikarji so že, ni pa take sobarice.

EDINI IZHOD

— Neki stanovalec naše hiše se pritožuje, da stanuje med samimi idijoti. Kako bi preprečil to?

— Preselil bi se.

D. Du Maurier:

100

Prva žena

Roman

Kako rada bi bila utajila svojo istovetnost in se jim pridružila! Jedla bi trdo kuhana jajca in kruhke, obložene s konzervnim mesom, ter se udeleževala njihovih pomenkov in njihovih hrupnega smeha, po malici pa bi se z njimi počasi odpravila v Kerrith, se vozila v čolnčiku, tekala po peščinah, sedela z njimi na stanovanju, ki ga imajo v najemu, in pila čaj z cvrtimi rakci. Tako pa se je bilo treba čez malo časa po gozdih vrniti v Manderley in počakati Maksima. Niti nisem vedela, kaj porečeva drug drugemu, niti ne, kako me bo pogledal in kakšen bo njegov glas. In tako sem sedela, kjer sem bila. Lakote nisem čutila, kosila mi ni bilo mar.

Drugi ljudje so prihajali in gledali ladjo. Konec koncev jim je bila vsa stvar dobro došla popoldansko razvedrilo. Znanca ni bilo med njimi nobenega; vsi so bili letoviščarji iz Kerritha. Morje je bilo zdaj gladko kakor steklo. Galeb niso več letali po zraku, ampak so se bili okrog ladje spustili na vodo. Pojavljali so se drugi čolni; očitno je bil dan za kerrithske čolnarje zelo naporen. Potapljač je prišel na vrh in se nato spet potopil. Eden izmed vlačilcev je puhnil dim in se odaljeval; drugi so bili ostali. Pristaniški kapitan se je odpeljal v svoji sivi šalupi;

s seboj je vzel nekaj mož in potapljača, ki se je bil med tem znova vrnil na površino. Mornarji nasledlega parnika so sloneli ob ograji, metalni galebom ostanki jedi in gledali čolne radovednežev, ki so počasi krožili okoli njih. Nikjer se ni dogajalo nič zanimivega. Plima je bila zdaj na najnižji točki, tako da si videl vijak parnika, ki mu je krmna štrlela navzgor. Na vzhodnem nebu so rasle majhne stene belih oblakov; sonce je bledele. Vroče je bilo še precej. Žena v progasti rdeči koteninasti obleki je bila vstala in se s svojim fantičkom napotila proti Kerrithu; mož v kratkih hlačah jo je s košarico za brašno ubiraj za njo.

Pogledala sem na uro. Bila je tri proč. Vstala sem in krenila nizdol k zalivu. Ta je bil miren in zapuščen kakor zmerom. Voda se je širila svetla in gladka kakor zrcalo. Kamenje mi je čudno rezko ropotalo pod nogami, ko sem stopala po obali. Stena iz belih oblakov je zdaj pokrivala vse nebo nad menoj, in sonce se je bilo skrillo. Na oni strani zaliva sem našla Bena, ki je klečal pred majhno lužo in grabil školjke na kup. Moja senca je padla na vodo, ko sem šla mimo njega; tedaj je vzdignil glavo in me zagledal.

»Dober dan,« je rekel ter v nasmehu pokazal zobe.

»Dober dan.«

Šepaje se je pobral in razgrnil umazan robec, ki ga je bil napolnil s školjkami.

»Jeste školjke?« je vprašal.

»Oh, hvala,« sem rekla, ker ga nisem hotela žaliti.

Kak tucat mi jih je stresel v roko. Napolnila sem si oba skrinla žepa.

»S kruhom in maslom so dobre,« je rekel; »a najprej jih morate skuhati.«

»Da, vem,« sem odgovorila.

Se vedno me je gledal in se muzal. »Ste videli ladjo?« je vprašal.

»Da, nasedla je, kaj?« sem odgovorila.

»A?«

»Na skali je običala,« sem pojasnila. »Najbrže ima v trupu luknjo.«

»Da, da,« je dejal in zdajci dobil neumen pogled. »Ta jo je izkupil. Nič več je ne bo na vrh.«

»Morda jo rešijo vlačilci, kadar se vrne plima,« sem rekla.

Ni mi odgovoril. Strmel je proti nasedli ladji, ne da bi odtrgal oči. Od tod, kjer sem stala, sem jo videla s strani; tisti kos trupa, ki je štrlel iz vode, se je odražal od črnih ograj; edini dimnik je bil tako nagnjen, da se je malone dotikal skale. Mornarji na palubi so še vedno metalni galebom hrano in gledali v vodo. Čolni na vesla so se drug za drugim vračali proti Kerrithu.

»Holandska bo, ali ne?« je rekel Ben.

»Ne vem. Nemška ali holandska,« sem odvrnila.

»Po zlu pojde.«

»Bojim se, da bo tako.«

Spet se je namuznil in si s hrbtom dlani obrisal nos. »Sesula se bo polagoma, ne pa da bi se potopila.«

pila kakor tista mala. Sam pri sebi se je zahahljaj in se uščenil za nos. Jaz nisem odgovorila. »Zdjaj so jo menda že ribe požrle, kaj menite?« je dodal.

»Koga?« sem vprašala.

S palcem je pokazal na morje. »Tistole tam,« je rekel. »Ono drugo.«

»Ribe ne jedo čolnov, Ben,« sem dejala.

»Aa?« Osuplo me je pogledal, njegov obraz je bil bolj bežast kot kdaj.

»Čas je, da grem domov,« sem rekla. »Do svidenja.«

Krenila sem po stezi navkreber, ne da bi se ozrla na hišo, čeprav sem jo malone čutila, kako stoji siva in pokojna spodaj. Kmalu sem bila sredi gozda. Na pol poti sem se ustavila; še vedno sem med debeli videla stavbo, ki se je stiskala ob breg. Morje je bilo zdaj prazno; tudi mostovo ponesrečene ladje je bilo izginilo. Beli oblaki so prekrivali vse nebo. Hladna sapica, ki je pihala sam Bog si ga vedi, odkod, mi je dahnila v obraz. Z nekega drevesa mi je padel na roko odtrgan list. Zgrozila sem se, sama ne vedoč, zakaj. Nato je sapa zamrla, in prejšnja soparica je spet pritisnila. Nesrečna ladja z zapuščenim palubo in nagnjenim dimnikom je bila žalosten prizor očem. Morje je bilo tako mirno, da so valovi, ki so oblivali kamenje v zalivu, komaj še vzdihovali in šepetali. S težkim srcem sem krenila dalje po strmi stezi med drevjem; noge so se upirale, glava mi je bila kakor svinec, in v srcu mi je ležala čudna slutnja žalostnih reči.